

ANAYASA MAHKEMESİ KARARI

Anayasa Mahkemesi Başkanlığından:

**İKİNCİ BÖLÜM
KARAR****TÜRKAN AYDOĞMUŞ BAŞVURUSU**

Başvuru Numarası : 2018/19000
Karar Tarihi : 12/1/2022

Başkan : Kadir ÖZKAYA
Üyeler : Engin YILDIRIM
Rıdvan GÜLEÇ
Yıldız SEFERİNOĞLU
Basri BAĞCI
Raportör : Kemal ÖZEREN
Başvurucu : Türkan AYDOĞMUŞ
Vekili : Av. Songül BEYDİLLİ

I. BAŞVURUNUN KONUSU

1. Başvuru, psikolojik taciz nedeniyle kişinin maddi ve manevi varlığını koruma ve geliştirme hakkının ihlal edildiği iddiasına ilişkindir.

II. BAŞVURU SÜRECİ

2. Başvuru 20/6/2018 tarihinde yapılmıştır. Komisyon, başvurunun kabul edilebilirlik incelemesinin Bölüm tarafından yapılmasına karar vermiştir.

3. Başvuru belgelerinin bir örneği bilgi için Adalet Bakanlığına gönderilmiştir.

III. OLAY VE OLGULAR

4. Başvuru formu ve eklerinde ifade edildiği şekliyle olaylar özetle şöyledir:

5. Başvurucu, İstanbul Üniversitesi Kardiyoloji Enstitüsü Müdürlüğü Anesteziyoloji ve Reanimasyon Ana Bilim Dalında sorumlu hemşire olarak görev yapmaktadır.

6. Başvurucu; amiri konumundaki anestezi doktoru H.Ö.U. tarafından kendisine aşağılayıcı, mesleki ve kişisel onurunu zedeleyici davranışlar gösterildiğinden ve sistemli olarak psikolojik tacize uğradığından bahisle İstanbul Üniversitesi Kardiyoloji Enstitüsü Müdürlüğüne (Müdürlük) 8/9/2015 tarihinde şikâyet dilekçesi vermiştir. Dilekçede başvurucu, H.Ö.U.nun kendisine "*Sen bir şey bilmiyorsun, seninle çalışmak istemiyorum. Seni buradan göndereceğim.*" gibi sözler sarf ettiğini, 8/9/2015 tarihinde gerçekleşen ameliyatta kabloların arızalanması sebebiyle "*Kabloların özellikle bozuklarını koyuyorsunuz.*" diyerek kendisini ameliyathaneden kovduğunu belirtmiştir. H.Ö.U. tarafından sürekli kendisine ve ekibine yönelik onur kırıcı ve hakaret içerikli söylemlerde

bulunulduğunu belirten başvuru, bu durumun daha önce de sözlü olarak iletildiğini ifade ederek Müdürlükten gereğinin yapılmasını talep etmiştir.

7. Başvurucunun şikâyet dilekçesini verdiği tarihten bir gün önce 7/9/2015 tarihinde, H.Ö.U.nun başvuru ve N.A. isimli hemşire hakkındaki şikâyet dilekçesine istinaden idare tarafından konuyu soruşturmak üzere C.E.Y. soruşturmacı olarak görevlendirilmiştir. H.Ö.U. şikâyet dilekçesinde; başvurucunun ve N.A.nın görevlerini yerine getirirken önemli hatalar yaptıklarını ve bıkkınlık göserdiklerini ayrıca kendisine hakaret ettiklerini belirterek bu kişilerin başka birimlerde görevlendirilmesini Müdürlükten talep etmiştir. Soruşturmacı olarak görevlendirilen C.E.Y. ilgililerin ifadelerine başvurmuş fakat sonuca ilişkin bir değerlendirme yapmayıp ilgililerle aynı ortamda çalışıyor olması nedeniyle sağlıklı yorum ve kanaatte bulunamayacağını belirterek görevin başkasına verilmesini 6/1/2016 tarihinde Müdürlükten talep etmiştir.

8. Başvurucunun talebi üzerine İstanbul Tıp Fakültesi Adli Tıp Ana Bilim Dalı Başkanlığınca başvuru hakkında 1/12/2015 tarihli tıbbi belgeleme ve bilimsel değerlendirme raporu düzenlenmiştir. Ayrıntılı ruhsal değerlendirme sonrasında başvurucuya *somatik yakınmalı major depresif bozukluk* tanısı konulduğu, konulan tanının başvuru kişinin işyerinde yaşadığı olaylarla uyumlu olduğu ancak olayın işyerinin sosyal çalışmacılar tarafından incelenmesi sonrasında bütün olarak değerlendirilebileceği belirtilmiştir. Başvuru bu rapordan sonra 29/1/2016 tarihinde Müdürlüğe yeni bir dilekçe vermiş, hakkında düzenlenen tıbbi belgeleme ve bilimsel değerlendirme raporuna değinerek 8/9/2015 tarihli dilekçesinde bahsettiği hususların artarak devam ettiğini bildirmiştir.

9. Öte yandan başvuru 17/12/2015 tarihinde İstanbul Cumhuriyet Başsavcılığına (Başsavcılık) başvurarak H.Ö.U. hakkında, eziyet etme ve görevi kötüye kullanma suçlarından şikâyetçi olmuştur. Başsavcılık tarafından 28/12/2015 tarihinde görevsizlik kararı verilerek evrakın gereği için soruşturma izni vermeye yetkili İstanbul Üniversitesi Rektörlüğüne (İdare) gönderilmesine karar verilmiştir. İdarenin 3/2/2016 tarihli yazısıyla Başsavcılık kararına ve C.E.Y.nin 6/1/2016 tarihli dilekçesine değinilerek soruşturmacı olarak G.A. görevlendirilmiştir.

10. G.A. tarafından hazırlanan raporda, H.Ö.U.nun personele yönelik aşağılayıcı tutum ve davranışlarda bulunduğuna ilişkin tanık beyanları dikkate alınarak lüzumu muhakeme kararı verilmesinin uygun olacağı kanaatine ulaşıldığı belirtilmiştir. Tanık beyanlarında özet olarak H.Ö.U.nun sürekli huzursuz bir ortamda sebep olduğu, bundan ötürü bazı çalışanların ağladığı, "*ahlaksız, terbiyesiz, salak, aptal, geri zekalı*" gibi ifadeler kullandığı vurgulanmıştır. Raporda H.Ö.U.nun eleştirisi sınırlarını aşan aşağılayıcı sözler kullandığı, bu tip davranışların süreklilik arz etmesi halinde psikolojik tacizden söz edilebileceği gibi süreklilik arz etmese dahi kişilik haklarına aykırılığın mevcut olduğundan söz edilmesi gerektiği belirtilmiştir. Bu doğrultuda Müdürlük, idareye hitaben 4/4/2016 tarihli yazıyla G.A. tarafından hazırlanan rapora değinerek soruşturma yapılmasının Müdürlüklerince de uygun görüldüğünü bildirmiştir.

11. Başvurucunun psikolojik tacize uğradığını ileri sürerek kendisine 10.000 TL manevî tazminat ödenmesini İdareden talep etmesi üzerine idare tarafından 14/3/2016 tarihli tutanakla sulh olmanın mümkün olmadığı başvuru vekiline tebliğ edilmiştir. Bunun üzerine başvuru 11/5/2016 tarihinde İstanbul 7. İdare Mahkemesinde (İdare Mahkemesi) 10.000 TL manevî tazminat ödenmesine karar verilmesi talebiyle tam yargı davası açmıştır.

12. Dava dilekçesinde başvuru, H.Ö.U.nun psikolojik tacizine idare tarafından göz yumulduğunu, H.Ö.U. hakkında herhangi bir yaptırım uygulanmadığını, kendisiyle birlikte diğer çalışanların ve H.Ö.U.nun şikâyet dilekçeleri birleştirilerek bir soruşturma açıldığını fakat bu soruşturmanın da sürüncemede bırakıldığını ileri sürmüştür.

13. İdare Mahkemesi 10/4/2017 tarihli kararıyla davanın reddine karar vermiştir. Kararın gerekçesinde; başvuru birtakım iddialarının idari soruşturma gerektirdiği ve yürütülecek soruşturma sonucunda gerekli görülmesi hâlinde disiplin yaptırımlarının uygulanabileceği, birtakım iddiaların ise adli soruşturma gerektirecek nitelikte olduğu ve adli mercilerce yürütülecek yargılama neticesine göre ilgilinin cezalandırılacağı, bundan sonra uğranıldığı ileri sürülecek maddi veya manevi zararlar varsa bu zararların tazmini istemiyle yargı yoluna başvurulabileceği belirtilmiştir. Kararda; ileri sürülen zararların açık, somut ve kesin olarak ortaya konulmadığı ve G.A. tarafından hazırlanan raporda konuyla ilgili olarak kişisel hakaret değerlendirmesi yapıldığı belirtilerek başvuru hukuk mahkemelerinde tazminat davası açabileceği vurgulanmıştır. Sonuç olarak İdare Mahkemesi, idarenin psikolojik taciz bağlamında ağır bir kusurunun olmadığından hareketle başvuruya manevi tazminat ödenmesi için gerekli şartların oluşmadığı kanaatine varmıştır.

14. Başvuru bu karara karşı 17/8/2017 tarihinde istinaf başvurusunda bulunmuştur. Başvuru istinaf dilekçesinde somut delil ve belgelerin İdare Mahkemesince değerlendirmeye alınmadığını, idarenin soyut iddialarının hükme esas alınarak davanın reddine karar verildiğini belirtmiştir. Ayrıca idarenin gereken emir ve talimatları vermeyerek, gözetim ve denetim yapmayarak ve gerekli önlemleri almayarak psikolojik tacize göz yumduğunu ileri sürmüştür. İstanbul Bölge İdare Mahkemesi 7. İdare Dava Dairesi 8/5/2018 tarihli kararıyla, İdare Mahkemesi kararının hukuka ve usule uygun olduğu, dilekçede ileri sürülen iddiaların kararın kaldırılmasını sağlayacak nitelikte görülmediği gerekçesiyle istinaf başvurusunun reddine karar vermiştir.

15. Nihai karar 22/5/2018 tarihinde başvuruya tebliğ edilmiştir.

IV. İLGİLİ HUKUK

16. İlgili hukuk için bkz. *Mehmet Bayraktı*, B. No: 2014/8715, 5/4/2018, §§ 30-45; *Ebru Bilgin* [GK], B. No: 2014/7998, 19/7/2018, §§ 43-67.

17. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (AİHM) yakın tarihli *Şpudijer/Karadağ* (B. No: 31549/18, 9/11/2021) kararında, işyeri zorbalığına karşı devletin yükümlülüklerini yerine getirmeye ilişkin şikâyeti incelemiştir. Davaya konu olan olayda gardiyan olarak vardiya şefi pozisyonunda görev yapan başvuru, yılbaşı gecesi meslektaşları tarafından ortaya konulan bazı usulsüz davranışları ihbar etmiştir. Bundan sonra bazı meslektaşları başvuruyu tehdit etmiş, kendisine olumsuz davranışlarda bulunmuştur. Bununla birlikte bir gece vakti başvuru evinin önünde park hâlindeki arabasının ön camı kırılmıştır. Yaşanan olaylardan sonra başvuru, vardiya şefi pozisyonundaki görevinden alınmıştır. Söz konusu olaylar nedeniyle sağlık problemleri yaşadığını belirten başvuru, işyerindeki aşağılanma ve hakaretlerden dolayı suç duyurusunda bulunmuş ve tazminat davası açmıştır. Devam eden süreçte bilirkişi tarafından başvuru travma sonrası stres bozukluğu ve uyum bozukluğu nedeniyle iş görme kapasitesinin kalıcı olarak %20 oranında azaldığı tespit edilmiştir. Son olarak başvuru otoparkta saldırıya uğramıştır. Başvuru açtığı dava iç

hukuk yolunda zorbalık olarak iddia edilen olayların yeterli sıklıkta ve sistematik şekilde (altı ay boyunca haftada en az bir kez) gerçekleşmediği ve zorbalık olarak değerlendirilemeyeceği gerekçesiyle reddedilmiştir (*Şpadijer/Karadağ*, §§ 6-28).

18. AİHM, anılan kararında işyeri zorbalığı ile ilgili şikâyetlerin her bir somut olayın özel koşulları ışığında ve tüm bağlam dikkate alınarak vakıa bazında kapsamlı bir şekilde incelenmesi gerektiğini belirtmiştir. Bununla birlikte AİHM, altı aylık bir süre boyunca haftada bir defadan daha az sıklıkta olan ve zorbalık anlamına gelebilecek durumların veya daha sık olan ancak yine de zorbalık anlamına gelmeyebilecek durumların olabileceğini vurgulamıştır (*Şpadijer/Karadağ*, § 95). Kararda; ulusal mahkemelerce başvuru yapanın yaşadığı olayların tamamının değerlendirilmemesi, olayların bağlamının ve iddia edilen arka planının dikkate alınmaması nedeniyle Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin (Sözleşme) 8. maddesi kapsamındaki pozitif yükümlülüklerin yerine getirilmediği belirtilerek özel bayata saygı hakkının ihlal edildiği sonucuna varılmıştır (*Şpadijer/Karadağ*, §§ 100,101).

V. İNCELEME VE GEREKÇE

19. Anayasa Mahkemesinin 12/1/2022 tarihinde yapmış olduğu toplantıda başvuru incelenip gereği düşünüldü:

A. Başvurucunun İddiaları

20. Başvurucu; yaşadığı olaylar nedeniyle kendisine *somatik yakınmalı major depresif bozukluk* tanısı konulduğunu, tüm başvurularına rağmen idare tarafından psikolojik tacizi önlemeye yönelik tedbirlerin alınmadığını, H.Ö.U. hakkında etkili bir soruşturma yapılmadığını, Başsavcılığa yaptığı şikâyet ile ilgili sürecin sürüncemede bırakıldığını, İdare Mahkemesi tarafından sunulan bilgi ve belgeler dikkate alınmadan karar verildiğini ileri sürerek maddi ve manevi varlığını koruma ve geliştirme hakkının, adil yargılanma hakkının ve etkili başvuru hakkının ihlal edildiğini iddia etmiştir.

B. Değerlendirme

21. Anayasa'nın iddianın değerlendirilmesinde dayanak alınacak "*Kişinin dokunulmazlığı, maddi ve manevi varlığı*" kenar başlıklı 17. maddesinin birinci ve üçüncü fıkraları şöyledir:

"Herkes, yaşama, maddi ve manevi varlığını koruma ve geliştirme hakkına sahiptir.

...

Kimseye işkence ve eziyet yapılamaz; kimse insan haysiyetiyle bağdaşmayan bir cezaya veya muameleye tabi tutulamaz."

22. Anayasa Mahkemesi, olayların başvuru tarafından yapılan hukuki nitelendirmesi ile bağlı olmayıp olay ve olguların hukuki tavsifini kendisi takdir eder (*Tahir Canan*, B. No: 2012/969, 1879/2013, § 16). Başvuruya konu şikâyetlerin tümü -Anayasa Mahkemesinin önceki kararları da dikkate alınarak- Anayasa'nın 17. maddesi kapsamında değerlendirilmiştir (*Hüdayi Ercoşkun*, B. No: 2013/6235, 10/3/2016, §§ 59, 60; *Sümeyye Örnek*, B. No: 2014/11091, 7/6/2017, § 16; *Mehmet Bayrakçı*, § 50; *Ebru Bilgin*, § 70).

23. Anayasa'nın 17. maddesinin birinci fıkrasında, herkesin maddi ve manevi varlığını koruma ve geliştirme hakkına sahip olduğu belirtilmekte olup söz konusu düzenleme, Sözleşme'nin 8. maddesinde düzenlenen özel hayata saygı hakkı kapsamında güvence altına alınan fiziksel ve zihinsel bütünlüğün korunması hakkına karşılık gelmektedir (*Sevim Akat Eşki*, B. No: 2013/2187, 19/12/2013, § 30).

24. Anayasa Mahkemesi önceki kararlarında; Anayasa'nın 17. maddesinin birinci fıkrası ile üçüncü fıkrasının koruduğu temel haklara, bir eylemin Anayasa'nın 17. maddesinin üçüncü fıkrasının kapsamına girebilmesi için asgari bir ağırlık düzeyine ulaşmış olması gerektiğine ve söz konusu ağırlık düzeyi belirlenirken gözönüne alınması gereken durumlara ilişkin olarak ilkeler tespit etmiştir (*Şehnaz Ayhan*, B. No: 2013/6229, 15/4/2014, §§ 21-26; *Işıl Yaykır*, B. No: 2013/2284, 15/4/2014, §§ 31-36; *Emel Leloğlu*, B. No: 2013/3512, 17/7/2014, §§ 26-31; *Hüdayi Ercoskun*, §§ 84-88; *Hacer Kahraman*, B. No: 2013/7935, 20/4/2016, §§ 51-56). Bu tespitler ışığında somut olaya konu olan muamelelerin uygulanış şekli ve yöntemi ile özellikle meydana getirdiği fiziksel ve ruhsal etkiler açısından başvurunun Anayasa'nın 17. maddesinin üçüncü fıkrası kapsamında değerlendirilmesi için gerekli olan asgari eşiği aştığı söylenemez. Bu nedenle başvuru için şikâyetlerinin Anayasa'nın 17. maddesinin birinci fıkrası kapsamında değerlendirilmesi uygun görülmüştür (benzer yöndeki değerlendirmeler için bkz. *Mehmet Bayrakçı*, § 59; *Ebru Bilgin*, § 76).

1. Kabul Edilebilirlik Yönünden

25. Açıkça dayanaktan yoksun olmadığı ve kabul edilemezliğine karar verilmesini gerektirecek başka bir neden de bulunmadığı anlaşılan kişinin maddi ve manevi varlığını koruma ve geliştirme hakkının iblal edildiğine ilişkin iddianın kabul edilebilir olduğuna karar verilmesi gerekir.

2. Esas Yönünden

a. Genel İlkeler

26. Anayasa Mahkemesinin önceki kararlarında; çalışan bireylerin maddi ve manevi varlıklarının korunması bağlamında devletin Anayasa'nın 17. maddesinin yanı sıra 5., 12., 49. ve 56. maddeleri çerçevesinde üstlenmesi gereken negatif ve pozitif yükümlülüklerinin kapsamına, başta 3/5/1996 tarihli Gözden Geçirilmiş Avrupa Sosyal Şartı ile Uluslararası Çalışma Örgütü (ILO) bünyesinde imzalanan sözleşmeler olmak üzere uluslararası sözleşmelere taraf olan devletlerin taahhütlerine, bu doğrultuda hayata geçirilen düzenlemelere ilişkin açıklayıcı değerlendirmelere ve genel ilkelere yer verilmiştir (*Mehmet Bayrakçı*, §§ 61-72, *Ebru Bilgin*, §§ 79-83).

27. Söz konusu değerlendirmelerde Anayasa Mahkemesi, her somut olayın kendi bütünlüğü içinde değerlendirilmesi koşuluyla bireylerin çalışma ortamlarında maruz kaldıklarını ileri sürdükleri eylem, işlem ya da ihmallerin psikolojik taciz derecesine ulaşması için birtakım unsurların aranması gerektiğini vurgulamıştır. Bu bağlamda ILO ile Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığınca hazırlanan yayın ve raporlar da dikkate alındığında muamelelerin psikolojik taciz olarak vasıflandırılabilmesi için;

i. İşyeri ile ilgili olarak işyerindeki yöneticiler ve/veya diğer çalışanlar tarafından gerçekleştirilmesi ya da bu tür müdahalelere göz yumulması,

ii. Süreklilik arz edecek şekilde tekrarlanması, keyfilik içermesi, sistemli ve kasıtlı olması, yıldırma ve dışlama amacı taşınması,

iii. Mağdurun kişiliğinde, mesleki durumunda veya sağlığında zarar ortaya çıkaran ya da ciddi bir zarar tehlikesi içermesi gerekir (*Mehmet Bayraktı, § 69; Ebru Bilgin, § 80*).

28. Muamelelerin neden olduğu sonuçların boyutu mağdurun konumuna, muamelelerin süresine, sıklığına, kim ya da kimler tarafından gerçekleştirildiğine, mağdurun cinsiyetine, yaşına ve sağlık durumuna kadar birçok faktöre göre değişebilmektedir (*Aynur Özdemir ve diğerleri, B. No: 2013/2453, 24/3/2016, § 79; Hacer Kahraman, § 69, Mehmet Bayraktı, § 70, Ebru Bilgin, § 81*).

29. Yine bu değerlendirmelere göre çalışanların yaşamlarına etkisi bakımından çekilmez bir ağırlık ve yoğunluk derecesine ulaşarak onların manevi bütünlüklerini tehdit eden ve psikolojik taciz olarak nitelendirilen eylem, işlem ya da ihmaller konusunda Anayasa'nın 17. maddesinin birinci fıkrası kapsamında devletin üstlenmesi gereken pozitif yükümlülükler temel olarak şöyle sıralanabilir:

i. Çalışanlara yönelen psikolojik taciz mahiyetindeki davranışların oluşmaması için önlemler alınması

ii. Şikâyetleri etkili şekilde inceleyecek denetim mekanizmalarının oluşturulması

iii. Pozitif ayrıcalıklar tanınması gereken çalışanların önündeki güçlüklerin kaldırılması ve kolaylaştırıcı imkânlardan yararlandırılmasının sağlanması

iv. Yıldırıcı ve kasıtlı tutumlara maruz kalanların uğradıkları maddi ve manevi zararlarının giderilmesi ya da ortaya çıkan uyumsuzlukların çözümüne ilişkin yasal altyapının oluşturulması ve suç teşkil eden durumlarda sorumluların yasal çerçevede cezalandırılmalarının sağlanması

v. Oluşan zararların tazmin edilmesi amacıyla açılan davalarda mağdurların haklarını adil şartlarda savunabileceği etkili usule ilişkin güvencelerden yararlandırılması ve yargılamalar sonucunda temel hakların içerdieği güvenceleri koruyacak şekilde mahkemelerce ulaşılan sonuçların ilgili ve yeterli gerekçelerle açıklanması (*Mehmet Bayraktı, § 71; Ebru Bilgin, § 82*).

30. Anayasa Mahkemesince yapılan değerlendirmelerde mevzuatın yorumlanmasıyla ilgili sorunları çözmenin öncelikle derece mahkemelerinin yetki ve sorumluluk alanında olduğu da daha önceki kararlarda sıklıkla vurgulanmıştır. Sistemli ve kasıtlı olarak haksız şekilde gerçekleştirildiği iddia edilen eylem, işlem ve ihmallerin psikolojik taciz olarak değerlendirilip değerlendirilmeyeceğine yönelik olarak yapılacak incelemede olayın tüm tarafları ile doğrudan temas hâlinde bulunan derece mahkemelerinin olayın koşullarını değerlendirmek açısından daha avantajlı konumda bulunduğu tartışmasızdır. Dolayısıyla Anayasa Mahkemesinin rolü bu kuralların yorumunun Anayasa'ya uygun olup olmadığını belirlemekle sınırlıdır (*Aynur Özdemir ve diğerleri, § 81; Hacer Kahraman, § 70, Mehmet Bayraktı, § 72, Ebru Bilgin, § 83*).

b. İlkelerin Olaya Uygulanması

31. Başvurucu; amiri konumundaki H.Ö.U.nun davranışları nedeniyle kendisine sistemli bir biçimde psikolojik taciz uygulandığını, bu hususta önlemlerin alınmadığını ve ruh sağlığının bozulduğunu belirtmektedir. Başvurucunun maddi ve manevi bütünlüğüne yönelik olarak işyerinde maruz kaldığı ileri sürdüğü söz konusu ihlal iddialarının yukarıda belirtilen ilkeler doğrultusunda devletin pozitif yükümlülükleri bağlamında ele alınması gerekir.

32. Somut olayla ilgili olarak başvurucu İdareye ve Başsavcılığa şikâyetle bulunmuştur. Başsavcılığın görevsizlik kararından sonra İdare tarafından soruşturmacı tayin edilen G.A. tarafından hazırlanan raporda H.Ö.U.nun eleştiri sınırlarını aşan aşağılayıcı sözler kullandığı, bu tip davranışların süreklilik arz etmesi hâlinde psikolojik tacizden söz edilebileceği gibi süreklilik arz etmese dahi kişilik haklarına aykırılığın mevcut olduğundan söz edilmesi gerektiği belirtilerek H.Ö.U. hakkında lüzumu muhakeme kararı verilmesinin uygun olacağı belirtilmiştir (bkz. § 10). Bununla birlikte bu hususta İdare tarafından sonuçlandırılmış bir disiplin soruşturmasının veya Başsavcılık tarafından yürütülmüş bir adli soruşturmanın olmadığı anlaşılmaktadır. Nitekim İdare tarafından derece mahkemesi dosyalarına sunulan savunma dilekçelerinde de bu konuda herhangi bir bilgi veya belgenin bulunmadığı görülmüştür.

33. Öte yandan başvurucu hakkında düzenlenen tıbbi belgeleme ve bilimsel değerlendirme raporunda *somatik yakınmalı major depresif bozukluk* tanısı konulduğu, konulan tanının başvurucunun işyerinde yaşadığı olaylarla uyumlu olduğu ancak somut olayın işyerinin sosyal çalışmacılar tarafından incelenmesi sonrasında bütün olarak değerlendirilebileceği ifade edilmektedir (bkz. § 8).

34. İdare Mahkemesi kararında ise disiplin soruşturması veya ceza yargılaması sonucunda maddi ve manevi zararların tazmini talebiyle tam yargı davası açılabileceği belirtilmiştir. Bununla birlikte G.A. tarafından hazırlanan raporda konuyla ilgili olarak psikolojik taciz değil kişisel hakaret değerlendirmesi yapıldığı ve başvurucunun hukuk mahkemelerinde tazminat davası açabileceği İdare Mahkemesince vurgulanmıştır (bkz. § 13).

35. Başvurucunun maruz kaldığı ifade ve davranışların başvurucunun yaşamına etkisi bakımından çekilmez bir ağırlık ve yoğunluk derecesine ulaşmış olmadığı değerlendirilirken süreç içinde gerçekleşen vakiaların tümünün birlikte değerlendirilmesi gerektiği tartışmasızdır.

36. Somut başvuruda, H.Ö.U.nun başvurucuya yönelik ifade ve davranışlarının -başvurucunun muhtelif zamanlarda İdareye verdiği şikâyet dilekçeleri, Başsavcılığa ilettiği şikâyet dilekçesi, başvurucu hakkında düzenlenen tıbbi belgeleme ve bilimsel değerlendirme raporu ve G.A. tarafından hazırlanan rapor ile devam eden sürecin uzunluğu dikkate alındığında- süreklilik arz ettiği ve başvurucunun yaşamına etkisi bakımından çekilmez bir ağırlık ve yoğunluk derecesine ulaştığı değerlendirilmiştir.

37. Somut olayda başvurucu tarafından ileri sürülen şikâyetler doğrultusunda etkili bir idari soruşturmanın yapılmadığı ve psikolojik taciz uyguladığı ileri sürülen H.Ö.U.nun bahse konu davranışlarının tekrarlanmaması için önlemler alınması konusunda idare tarafından gereken özenin gösterilmediği anlaşılmıştır. Zira başvurucunun 8/9/2015 tarihli ilk şikâyet dilekçesinden hareketle değil H.Ö.U.nun başvurucu ve N.A. hakkındaki şikâyet dilekçesinden hareketle 7/9/2015 tarihinde idare tarafından C.E.Y. soruşturmacı olarak

görevlendirilmiştir. Akabinde Başsavcılığın verdiği görevsizlik kararı ve C.E.Y.nin yürüttüğü soruşturmayı sonuçlandıramayacağına yönelik beyanı neticesinde G.A.nın soruşturmacı olarak görevlendirildiği görülmüştür. Nitekim G.A.nın hazırladığı raporda da lüzumu muhakeme kararı verilmesinin uygun olduğu kanaati belirtilmiş, herhangi bir disiplin yaptırımı öngörülmemiştir. Öte yandan bahse konu raporda psikolojik tacizin olmadığı yönünde katı bir değerlendirme olmamasına rağmen İdare Mahkemesince bu rapordan hareketle idarenin kusurunun bulunmadığı kabul edilerek başvurucuya H.Ö.U.ya karşı adli yargıda tazminat davası açma yolu gösterilmiştir.

38. Kamusal makamlar, psikolojik taciz oluşturan durumları tespitle yetinmemeli; bu tür davranışların oluşmaması ya da telafi edilmesi amacıyla etkili önlemleri hızla almalıdır. Bununla birlikte somut olaydaki tam yargı davasının maddi ve manevi varlığın korunması ve geliştirilmesi hakkı bağlamında giderim sağlayacak yol olduğu tartışmasızdır. Bu bağlamda somut olayda idare tarafından sonuçlanmış bir disiplin soruşturması yürütülmediği, açılan tam yargı davasında İdare Mahkemesince ulaşılan ret sonucunun kişinin maddi ve manevi varlığını koruma ve geliştirme hakkının içerdiği güvenceleri koruyacak ve başvurucunun zararlarını tazmin edecek şekilde ilgili ve yeterli gerekçeler içermediği sonucuna ulaşılmıştır.

39. Sonuç olarak somut olayda kamusal makamlar tarafından etkili önlemler alınmaması ve yürütülen yargılamalar sonucunda derece mahkemelerince ulaşılan sonuçların ilgili ve yeterli gerekçelerle açıklanmaması nedeniyle kişinin maddi ve manevi varlığını koruma ve geliştirme hakkı kapsamında kamusal makamlarca üstlenilmesi gereken pozitif yükümlülüklerin yerine getirilmediği kanaatine varılmıştır.

40. Açıklanan gerekçelerle başvurucunun Anayasa'nın 17. maddesinde güvence altına alınan kişinin maddi ve manevi varlığını koruma ve geliştirme hakkının ihlal edildiğine karar verilmesi gerekir.

3. Giderim Yönünden

41. Tespit edilen ihlalin ve sonuçlarının ortadan kaldırılmasına ilişkin usul ve esaslar 30/3/2011 tarihli ve 6216 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun'un 50. maddesinde yer almaktadır.

42. Başvuruda tespit edilen hak ihlalinin sonuçlarının ortadan kaldırılması için yeniden yargılama yapılmasında hukuki yarar bulunmaktadır. Bu kapsamda kararın gönderildiği yargı mercilerince yapılması gereken iş yeniden yargılama işlemlerini başlatmak ve Anayasa Mahkemesini ihlal sonucuna ulaştıran nedenleri gideren, ihlal kararında belirtilen ilkelere uygun yeni bir karar vermektedir (6216 sayılı Kanun'un 50. maddesinin (2) numaralı fıkrasında düzenlenen bireysel başvuruya özgü yeniden yargılama kurumunun özelliklerine ilişkin kapsamlı açıklamalar için bkz. Mehmet Doğan [GK], B. No: 2014/8875, 7/6/2018, §§ 54-60; Aliğül Alkaya ve diğ. (2), B. No: 2016/12506, 7/11/2019, §§ 53-60, 66; Kadri Enis Berberoğlu (3) [GK], B. No: 2020/32949, 21/1/2021, §§ 93-100).

43. Öte yandan ihlalin niteliğine göre yeniden yargılamanın yeterli bir giderim sağlayacağı anlaşıldığından başvurucunun tazminat talebi kabul edilmemiştir.

VI. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. Kişinin maddi ve manevi varlığını koruma hakkının ihlal edildiğine ilişkin iddianın KABUL EDİLEBİLİR OLDUĞUNA,

B. Anayasa'nın 17. maddesinde güvence altına alınan kişinin maddi ve manevi varlığını koruma hakkının İHLAL EDİLDİĞİNE,

C. Kararın bir örneğinin kişinin maddi ve manevi varlığını koruma hakkının ihlalinin sonuçlarının ortadan kaldırılması için yeniden yargılama yapılmak üzere İstanbul 7. İdare Mahkemesine (E.2016/816, K.2017/886) GÖNDERİLMESİNE,

D. Başvurucunun tazminat talebinin REDDİNE,

E. 294,70 TL harç ve 4.500 TL vekâlet ücretinden oluşan toplam 4.794,70 TL yargılama giderinin başvurucuya ÖDENMESİNE,

F. Ödemenin, kararın tebliğini takiben başvurucunun Hazine ve Maliye Bakanlığına başvuru tarihinden itibaren dört ay içinde yapılmasına, ödemede gecikme olması hâlinde bu sürenin sona erdiği tarihten ödeme tarihine kadar geçen süre için yasal FAİZ UYGULANMASINA,

G. Kararın bir örneğinin bilgi için Adalet Bakanlığına GÖNDERİLMESİNE 12/1/2022 tarihinde OYBİRLİĞİYLE karar verildi.